
Bruselská deklarace

**za vytvoření jednoty
mezinárodního komunistického hnutí**

ze 4. května 1995

Strana československých komunistů

Praha 1995

Bruselská deklarace za vytvoření jednoty mezinárodního komunistického hnutí

(Seminář internacionálních komunistických a dělnických stran
i organizací 2. - 4. května 1995)

Úvod

1. Rozbití Sovětského svazu a nastolení divokého kapitalismu ve východoevropských zemích v důsledku Gorbačovovy a Jelcinovy kontrarevoluční politiky znamená zvrát v mezinárodní situaci. Je to vítězství imperialismu a reakce.

2. Tyto kontrarevoluční události drasticky vyhrotily všechny základní rozpory ve světě: rozpor mezi socialistickými zeměmi a imperialismem, rozpor mezi utlačovanými národy Asie, Afriky a Latinské Ameriky a mezi imperialismem, rozpory mezi kapitalistickými mocnostmi a rozpor mezi dělnickou třídou a buržoazií. Síly reakce, rasismu, fašismu a války nastartovaly celosvětovou ofenzívu.

3. V této situaci vyvozují strany a organizace, věrné revolučním principům marxismu-leninismu, poučení z kontrarevolučního procesu, jenž vedl k destrukci socialismu v Sovětském svazu. Tváří v tvář bezuzdné ofenzívě reakce považují za nutné se sjednotit, aby nastoupily do protiofenzívy ve prospěch vykořisťovaných a utlačovaných mas, aby vysoko třímaly prapor socialismu a komunismu a všem, kteří bojují proti kapitalismu a imperialismu, navrátily důvěru v socialistickou budoucnost.

4. Navrhli jsme společný minimální rámec, který marxistickým stranám s různými liniemi umožňuje se setkávat k výměně zkušeností a analýz a k vyvíjení společných iniciativ.

5. Společný minimální rámec navržený v tomto dokumentu nám dovolí upřímně a otevřeně prodiskutovávat podstatné ideologické a teoretické názorové rozdíly a zaměřovat se na aktuální otázky politiky a taktiky. Společný minimální rámec následně umožní teoretické a politické sjednocování.

Dřívější rozkoly mezi marxisticko-leninskými stranami lze překonat

1. Mezinárodní komunistické hnutí bylo po roce 1956 rozštěpeno a rozbito. Prvním a hlavním důvodem rozštěpení je revizionistická politika. Později se protirevizionistické hnutí rozštěpilo vlivem ultralevicových tendencí.

2. V důsledku restaurace kapitalismu za Gorbačova se na mnoho různých proudů rozpadla "prosovětská linie", která mívala většinu. Vše-
desátých letech se vyvinula "pročínská" linie, z níž po Maově smrti vzešly různé proudy. Existovala i "proalbánská" linie, která se rozštěpila po pádu socialismu v této zemi; hlavně v Latinské Americe sehrála důležitou roli "prokubánská linie". A konečně některé strany zaujaly vůči všem těmto proudům "nezávislou" pozici.

3. Bez ohledu na to, za jak poctivě myšlené a potřebné lze tato rozštěpení považovat v určité historické situaci, vyvstává dnes možnost je překonat a znovu sjednotit marxisticko-leninské strany, které jsou už dlouho roztrženy na prosovětské, pročínské, proalbánské, prokubánské a nezávislé.

4. Všechny strany věrné marxismu-leninismu si uvědomují, že mezinárodní komunistické hnutí oslabil a rozštěpil revizionismus, který nakonec přerostl v otevřenou zradu.

5. Po úplné restauraci kapitalismu v Sovětském svazu mohou být všichni komunisté zajedno v tom, že nejnebezpečnějším ideologickým nepřítelem marxismu-leninismu je revizionismus. V praxi se ukázalo, že revizionismus uvnitř komunistického hnutí představuje buržoazii.

6. V minulosti se strany a organizace sjednocovaly na základě určitých

politických a ideologických zaměření. Mnohým stranám uvnitř takových sjednocení se podařilo zapustit kořeny v masách, shromažďovat své vlastní revoluční zkušenosti a spojovat marxismus-leninismus s realitami své země. V každém z takových uskupení se však vyskytly také organizace, které propadly pravicovému nebo levicovému oportunistu a ztratily vliv na boj; ty nakonec zmizely ze scény.

7. V nynější situaci pocítují všechny strany zastávající revoluční principy marxismu-leninismu nutnost, aby překonaly dosavadní rozkoly a aby se sjednotily.

8. Komunisté se musí sjednotit na základě marxismu-leninismu a proletářského internacionalismu. Jde-li o to, aby se sjednotily marxisticko-leninské strany a organizace s velmi odlišným předchozím vývojem, nelze upřednostňovat požadavek ideologické jednoty, nýbrž musíme přistoupit na to, že se ještě dlouho budou vyskytovat názorové rozdíly, zčásti ještě velmi závažné; musíme přijmout kritiku a kontra-kritiku a zachovávat jednotu. Věrnost marxismu-leninismu a zachovávání jednoty jsou dva navzájem spjaté aspekty revoluční politiky.

Potírat revizionismus, bránit marxismus-leninismus

1. Od svého vzniku roku 1919 ovlivňovalo mezinárodní komunistické hnutí dějinný vývoj a měnilo svět. Druhý kongres Komunistické internacionály v červenci 1920 schválil stanovy, podmínky pro přijetí, manifest a další důležitá usnesení, jež vymezily mezinárodní komunistické hnutí ve vztahu k sociální demokracii. Až do roku 1956 si toto hnutí uchránilo svou revoluční orientaci, svou jednotu a svou sílu a jeho vliv ve světě soustavně rostl.

2. Aby se mezinárodní komunistické hnutí vrátilo na světovou scénu jako síla, kterou je nutno brát vážně, musí navázat na tento společný dějinný vývoj.

3. Lenin pokračoval v Marxově a Engelsově revoluční práci a dále ji rozvíjel v nových podmínkách imperialismu. Stanovil zásady výstavby komunistických stran. Vypracoval strategii a taktiku socialistické

revoluce a uskutečňoval ji v praxi. Definoval sociáldemokratismus jako ideologii buržoazie a imperialismu uvnitř dělnického hnutí. Formuloval směrnice pro výstavbu socialismu za diktatury proletariátu. Založil Komunistickou internacionálu a hájil proletářský internaciona-
lismus.

4. Stalin uplatňoval leninské principy, a pod jeho vedením proměnila bolševická strana zaostalou a zbídačenou zemi v socialistickou průmyslovou mocnost. Kolektivizace a modernizace sovětského zemědělství, socialistická industrializace, kulturní revoluce, budování mohutných obranných sil, jejichž jádrem byla Rudá armáda, vítězství ve Velké vlastenecké válce proti fašistům, obnovení výstavby země a důsledná zahraniční politika na obranu světového míru a na podporu bojů proti kolonialismu a neokolonialismu v Asii, Africe, Latinské Americe jsou vymoženosti celosvětového historického významu.

5. Stalin zastával názor, že třídní boj pokračuje i za socialismu. Zdůrazňoval, že staré feudální a buržoazní síly nevzdaly svůj boj za znovunastolení svého panství a že oportunisté uvnitř strany, trockisté, bucharinovci, buržoazní nacionalisté a byrokratické živly napomáhají protisocialistickým třídám a vrstvám, aby se znovu sešikovaly.

6. Chruščov vnutil sovětské straně a části mezinárodního komunistického hnutí revizionistickou linii. Formuloval ji ve své zprávě na XX. sjezdu KSSS, ve své utajené zprávě a ve zprávě na XXII. sjezdu strany.

7. Roku 1956 napadl Stalinovu vnitřní i zahraniční politiku, aby od základu změnil ideologickou a politickou linii strany. Důsledkem byl pohnutý úpadek celého politického i ekonomického systému. Chruščovovy teorie o "všelidovém státě" a "všelidové straně" zlikvidovaly diktaturu proletariátu a zastavily třídní boj proti buržoazním vlivům a silám. Teorie o spolupráci Sovětského svazu s USA v boji za mír a bezpečnost národů zasadila ránu boji proti imperialismu. Chruščovova teorie o parlamentní a pokojné cestě k socialismu posílila sociálnědemokratické proudy uvnitř mnoha komunistických stran.

8. Brežněv nikdy nezpochybnil revizionistický program XX. a XXII. sjezdu, naopak tezi o "všelidovém státě a straně" dále rozvíjel a pro-

hlašoval, že znovu nastolit kapitalismus v Sovětském svazu už není možné. Zcela zlikvidoval revoluční bdělost a do krajnosti vystupňoval vývoj byrokratismu, technokratismu, kariérismu a korupce. Za Gorbačova a Jelcina byl revizionismus dovršen do posledního důsledku. Byl rozpuštěn Sovětský svaz a nastolen divoký kapitalismus.

9. V celém světě oslavuje buržoazie ztroskotání socialismu. Ve skutečnosti však ztroskotal revizionismus, jež před 35 lety nastolil Chruščov. Tento revizionismus vyústil v naprostý ekonomický krach, v kapitulaci před imperialismem, v restauraci kapitalismu, v sociální katastrofu a v reakční občanské války.

10. Chruščov započal své ničivé dílo pod záminkou, že jeho kritika vůči Stalinovi slouží k obnově leninismu v jeho původní čistotě. Stejnými demagogickými sliby se snažil zdezorientovat levé síly Gorbačov. Kritika "stalinismu" však byla pouhým trikem k zastření útoků na veškeré marxisticko-leninské principy. Jakmile Gorbačov beze zbytku zlikvidoval "stalinismus", vyjevil své otevřené nepřátelství k leninismu a svou lásku k sociální demokracii.

11. V mezinárodním komunistickém hnutí musí být znovu vyvolána diskuse o zkušenostech KSSS za Stalina. Antistalinismus je trojským koněm antikomunismu, propašovaného do řad mezinárodního komunistického hnutí.

12. Rozdíly v názorech na hodnocení díla soudruha Stalina potvrzují ještě nějakou dobu. Diskuse o tom by měla být vedena vědecky a z třídního hlediska.

13. Ohlédneme-li se zpět, můžeme říci, že většina komunistických stran po XX. sjezdu KSSS zřejmě podcenila Chruščovův revizionismus.

14. V 60. letech pochopili nebezpečí revizionismu Mao Ce-tung a Enver Hodža. K boji proti revizionismu přispěli i Ho Či Min, Kim Ir-sen a Che Guevara i další komunističtí vůdcové.

15. Se zřetelem k úpadku Sovětského svazu je třeba nově zhodnotit dílo soudruha Mao Ce-tunga. Jeho celosvětově významným přínosem

bylo, že ve velké zemi třetího světa se postavil do čela národně demokratické revoluce a převedl ji do revoluce socialistické. Mao Ce-tung kladl odpor revizionismu Chruščova a následně Brežněva. Poprvé v dějinách učinil pokus zapojit do boje proti úpadkovým tendencím ve straně masy.

16. Rozdíly v názorech na Mao Ce-tungovy zásluhy potvrzují v mezinárodním komunistickém hnutí ještě nějakou dobu; musí se o nich jednat bez zaujatosti, aby se na základě faktů hledala pravda.

17. Ideologický boj proti revizionismu je komplexní a dlouhodobý úkol. Revizionismus, který zničil tolik stran, nezmizí sám od sebe. Títův revizionismus zkritizovalo mezinárodní komunistické hnutí už roku 1948. Když Chruščov rozvíjel svůj oportunistický kurs, kopíroval přitom mnoho revizionistických tezí titoismu. Nejsou-li revizionistické ideje a teze důkladně kritizovány a analyzovány, existují dále a likvidátorské hnutí může znovu udeřit a vyžádat si nové oběti. Spřízněnost linie Chruščov/Brežněv s Gorbačovovou politikou musí být podrobena důkladnému rozboru, což platí i o postupu degenerace strany od počátku až do konce.

18. Škodlivý vliv revizionismu posílil sociálnědemokratickou ideologii, trockismus a antikomunismus. Předpokladem pro rozvoj marxisticko-leninského hnutí je bojovat proti sociálnědemokratickým a trockistickým ideologiím.

Bojovat s rozkolnictvím a zachovávat jednotu

1. Chruščov začal rozbíjet organizační jednotu mezinárodního komunistického hnutí přerušováním vztahů ke stranám, jež kladly odpor jeho revizionismu. V některých zemích, kde komunistické strany podlely Chruščovovu revizionismu, nezbylo než založit nové marxisticko-leninské strany.

2. Napříště však sektářství a ultralevicová politika vedly k nesčetným neodůvodněným rozkolům. Diference v analýze a hodnocení různých otázek vyvolávaly neosobní boj a roztržku. Vznikaly hluboké ideolo-

gické a politické konflikty kolem Československa roku 1968, Kambodže roku 1979, Afghánistánu roku 1980, byl zlikvidován směr kolem Čchiang Čching, roku 1977 vyvstala teorie tří světů a počátkem 80. let linie Teng Siao-pchinga atd.

3. Všechny tyto konflikty měly svůj význam. Musily být vyjasněny zásadní názorové rozdíly, ale to vyžaduje čas a solidní materialistickou analýzu a diskusi. Každá strana by měla pečlivě studovat různá navzájem se potírající stanoviska a formulovat své vlastní stanovisko, zachovávajíc jednotu hnutí.

4. Každá strana uplatňuje zásady marxismu-leninismu v reálné situaci podle svých vlastních představ. Žádná strana nemůže od druhé požadovat ústupky v bodech považovaných za zásadní. Každá strana určuje svou politiku zcela nezávisle. To ovšem neodporuje povinnosti zachovávat jednotu mezinárodního komunistického hnutí, neboť i tato jednota je důležitou zásadní otázkou.

5. Existuje rozsáhlý průkazný materiál o tom, jak CIA a jiné tajné služby v praxi využívají názorových rozdílů mezi komunistickými stranami. Nepřítel ví, jaký význam má jednotu komunistů, a namnoze podporuje všechny odstředivé tendence, podporuje pravicový revizionismus i levičácké postoje, aby urychlil roztržnění komunistických sil.

6. Zachováním jednoty hnutí se bude moci každá strana více a rychleji učit. Nemůžeme se učit jen od stran, s nimiž se v podstatě shodujeme, nýbrž také od těch, které podle našeho názoru sledují linii levičáckého či pravičáckého oportunismu.

7. *Za prvé* totiž může být naše mínění nesprávné.

Za druhé, jak ukazuje zkušenost, mohou strany získat poučení z určitých aspektů práce v masách, zkušeností, teoretické činnosti atd. i u takových stran s nimiž se neshodují.

Za třetí nemusí zásadní diference vylučovat určité formy spolupráce a společného boje, například pokud jde o antirasismus, odborový boj, boj proti imperialismu atd.

Za čtvrté musíme mít v patrnosti možnost vývoje. Strana, kterou považujeme za pravicově či levicově oportunistickou, může svou politiku zkorigovat; některá frakce se může vyvíjet pozitivně.

A *konečně* mohou strany, které považujeme za oportunistické, také úplně zdegenerovat a otevřeně se přidat k buržoazii. Pokud jsme s takovými stranami udržovali vztahy, můžeme z jejich negativního příkladu vyvodit leckteré užitečné poučení.

Organizační návrhy

1. Rozhodli jsme se zorganizovat centrální společné iniciativy shodující se se současnými realitami a potřebami. Všechny strany hlásící se k marxismu-leninismu a proletářskému internacionalismu by se jednou za rok či dva měly scházet. Takovou realistickou a jednotnou iniciativou můžeme bez přílišných nároků na čas a vedoucí kádry zajistit efektivnost a optimální výsledky. Většina komunistických stran, zejména ve třetím světě, postrádá finanční prostředky i vhodné kádry, aby mohly několikrát do roka cestovat do zahraničí a setkávat se s různými částmi mezinárodního komunistického hnutí.

Všechny naše organizace disponují jen omezenými prostředky. Žádná nemůže zevrubně zkoumat veškeré důležité otázky. My všichni můžeme získávat platné praktické zkušenosti jen v omezeném rozsahu. Abychom v naší činnosti pokročili rychleji kupředu, musí každý z nás využívat nejlepších teoretických prací a praktických zkušeností jiných. I to mluví pro jednotnou iniciativu.

2. V současné době není možné vybudovat novou mezinárodní organizaci po vzoru Třetí internacionály s vedoucím výborem a společnou disciplínou pro všechny členy. Hlavním cílem jednotné komunistické iniciativy je podpora výměny a spolupráce.

Rezoluce se budou vypracovávat v duchu rozsáhlé shody. Každá strana organizace má právo dané usnesení podepsat či nepodepsat, podílet se či nepodílet na navržených aktivitách. Připravené rezoluce musí být k dispozici před zahájením semináře.

3. Protože v současné situaci má obzvláštní význam boj proti imperialismu a imperialistickým agresím, bude se těmito otázkami zabývat seminář v květnu 1996. Budou připraveny dokumenty obsahující revoluční zkušenosti některých stran, ale také dokumenty k aktuální strategii imperialismu, rezoluce a návrhy usnesení.

Zřídí se koordinační skupina, která se má začít zabývat seminářem a jinými dohodnutými úkoly.

4. Seminář roku 1997 má mít podobu mezinárodní konference komunistického hnutí u příležitosti 80. výročí Velké říjnové socialistické revoluce. Doufáme, že tuto konferenci bude možno uspořádat v bývalém Sovětském svazu a že se na její přípravě budou moci podílet marxisté-leninovci této země.

5. Na programu semináře roku 1997 budou kromě jiného tyto body:

- Dějiny KSSS za Lenina, Stalina, Chruščova, Brežněva a Gorbačova;
- Vývoj revizionismu a rozvrat;
- Specifické zkušenosti některých východoevropských zemí;
- Lenin a Říjnová revoluce.

6. K přípravě této konference bude roku 1995/1996 vydána kniha, která bude obsahovat řadu analýz různých stran k prvním dvěma bodům programu.

7. Je třeba vydávat teoretický časopis k udržování kontaktů mezi různými stranami, k pravidelné výměně zkušeností a analýz a k diskusi.

Koordinační skupina prozkoumá možnosti spjaté s touto iniciativou.

8. Protiimperialistické revoluční organizace, které se ztotožňují s marxismem-leninismem, mohou být na seminář roku 1996 přizvány jako pozorovatelé.